

Press och information

Europeiska unionens domstol
PRESSMEDDELANDE nr 207/21
Luxemburg, den 23 november 2021

Dom i mål C-564/19
IS (Hänskjutandebeslutets rättsstridighet)

Unionsrätten utgör hinder för att en medlemsstats högsta domstol, efter ett överklagande i lagens intresse från den allmänna åklagaren, slår fast att en begäran om förhandsavgörande som har ingetts av en lägre instans är rättsstridig, med motiveringen att de frågor som ställts inte är relevanta och nödvändiga för att avgöra det nationella målet

Enligt principen om unionsrättens företräde ska en nationell domstol underlåta att tillämpa all nationell praxis som inverkar menligt på dess möjlighet att begära förhandsavgörande från EU-domstolen

Pesti Központi Kerületi Bíróság (Distriktsdomstolen i Pest, Ungern) har att pröva ett brottmål mot en svensk medborgare. Under det första förhøret vid den utredande myndigheten underrättades den tilltalade, som inte förstår ungerska och som biträddes av en svenskspråkig tolk, om misstankarna mot honom. Det finns emellertid inga uppgifter om hur tolken hade valts ut, om hur dennes kompetens kontrollerades eller om tolken och den tilltalade förstod varandra. Det finns inte något officiellt register över översättare och tolkar i Ungern och i den ungerska lagstiftningen anges inte vem som kan utses till översättare eller till tolk i det straffrättsliga förfarandet eller enligt vilka kriterier. Enligt den domstol som har att pröva målet kan således varken advokaten eller domstolen göra en kvalitetskontroll av tolkningen. Under dessa omständigheter anser samma domstol att den tilltalades rätt att bli informerad om sina rättigheter och rätt till försvar kan åsidosättas.

Den hänskjutande domstolen beslutade därför att begära ett förhandsavgörande från EU-domstolen angående frågan om den ungerska lagstiftningen är förenlig med direktiv 2010/64¹ om rätt till tolkning och översättning vid straffrättsliga förfaranden och direktiv 2012/13² om rätten till information vid sådana förfaranden. För det fall att den ungerska lagstiftningen inte anses vara förenlig med nämnda direktiv har den hänskjutande domstolen även sökt klarhet i om det straffrättsliga förfarandet kan fortsätta att handläggas i den tilltalades utvaro, vilket är möjligt enligt ungersk rätt i vissa fall när den tilltalade inte närvarar vid förhandlingen.

Efter denna inledande begäran om förhandsavgörande prövade Kúria (Högsta domstolen, Ungern) ett överklagande i lagens intresse som den ungerska allmänna åklagaren hade ingett av beslutet om hänskjutande. Nämnda domstol slog fast att beslutet om hänskjutande var rättsstridigt, dock utan att detta påverkade det beslutets rättsverkningar, med motiveringen att de frågor som ställts inte var relevanta och nödvändiga för att avgöra det berörda nationella målet. På samma grunder som de som låg till grund för Kúrias (Högsta domstolen) avgörande, inleddes ett disciplinärt förfarande, som därefter återkallats, mot domaren vid den hänskjutande domstolen. Den hänskjutande domstolen ansåg att det var oklart om ett sådant förfarande och Kúrias (Högsta domstolen) avgörande är förenliga med unionsrätten och vilken inverkan det avgörandet har på den fortsatta handläggningen av det nationella målet, och ingav därför en kompletterande begäran om förhandsavgörande i detta avseende.

Domstolens bedömning

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/64/EU av den 20 oktober 2010 om rätt till tolkning och översättning vid straffrättsliga förfaranden (EUT L 280, 2010, s. 1).

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/13/EU av den 22 maj 2012 om rätten till information vid straffrättsliga förfaranden (EUT L 142, 2012, s. 1).

Domstolen (stora avdelningen) anser för det första att **det system för samarbete mellan nationella domstolar och EU-domstolen** som inrättats genom artikel 267 FEUF **utgör hinder för att en medlemsstats högsta domstol**, efter ett överklagande i lagens intresse, **slår fast att en begäran om förhandsavgörande som har ingetts av en lägre instans är rättsstridig**, utan att detta påverkar rättsverkningarna av beslutet om hänskjutande, **med motiveringen att de frågor som ställts inte är relevanta och nödvändiga för att avgöra det nationella målet**. En sådan lagenlighetsprövning liknar nämligen en prövning av huruvida en begäran om förhandsavgörande kan tas upp till sakprövning, vilken EU-domstolen är ensam behörig att göra. Ett sådant konstaterande att begäran är rättsstridig kan dessutom försvaga auktoriteten av de svar som EU-domstolen kommer att ge den hänskjutande domstolen och begränsa utövandet av de nationella domstolarnas behörighet att begära förhandsavgörande från EU-domstolen. Följaktligen kan det effektiva domstolsskyddet för enskildas rättigheter enligt unionsrätten begränsas.

Under sådana omständigheter **innebär principen om unionsrättens företräde att den lägre domstolsinstansen är skyldig att underlåta att tillämpa avgörandet från den berörda medlemsstatens högsta domstol**. Denna slutsats påverkas inte av att EU-domstolen senare eventuellt slår fast att de tolkningsfrågor som nämnda lägre domstolsinstans har ställt inte kan tas upp till sakprövning.

Domstolen konstaterar för det andra att **unionsrätten utgör hinder för att ett disciplinärt förfarande inleds mot domaren vid en nationell domstol på grund av att vederbörande har framställt en begäran om förhandsavgörande till EU-domstolen**, då det förhållandet att det föreligger en risk för att bli föremål för ett sådant förfarande kan inverka menligt på det system som föreskrivs i artikel 267 FEUF och på domstolens oavhängighet, vilken är väsentlig för att detta system ska fungera väl. Ett sådant förfarande kan dessutom avskräcka samtliga nationella domstolar från att begära förhandsavgörande, vilket skulle kunna äventyra en enhetlig tillämpning av unionsrätten.

För det tredje prövade domstolen medlemsstaternas skyldigheter enligt direktiv 2010/64 med avseende på tolkning och översättning vid straffrättsliga förfaranden. Medlemsstaterna ska härvidlag vidta konkreta åtgärder för att se till att den tolkning och översättning som tillhandahålls håller tillräckligt hög kvalitet för att den misstänkte eller tilltalade ska förstå anklagelsen mot honom eller henne. Upprättande av ett register över självständiga översättare och tolkar utgör i detta avseende ett av medlen för att uppnå detta mål. Vidare ska de åtgärder som medlemsstaterna vidtar göra det möjligt för de nationella domstolarna att kontrollera om tolkningen håller tillräckligt hög kvalitet, så att det säkerställs att förfarandet går rättvist till och att rätten till försvar garanteras.

Efter denna prövning kan en nationell domstol slå fast att en person, på grund av en icke ändamålsenlig tolkning eller på grund av att det är omöjligt att fastställa tolkningens kvalitet, inte har underrättats om anklagelsen mot honom eller henne på ett språk som han eller hon förstår. Under dessa omständigheter utgör direktiven 2010/64 och 2012/13, mot bakgrund av rätten till försvar i den mening som avses i artikel 48.2 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, hinder för fortsatt handläggning av det straffrättsliga förfarandet i den tilltalades utvaro.

PÅPEKANDE: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Bilder från uppläsningen av domen finns tillgängliga på "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106

